

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Diplomová práce

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Diplomová práce

Vnitřní hlas

Pavol lipa

Plzeň 2021

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění
Studijný program Výtvarná umění
Specializace Socha a prostor

Diplomová práce

Vnitřní hlas

Pavol Lipa

Vedoucí práce: doc. Mga. Benedikt Tolar

Katedra výtvarného umění

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2021

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vypracoval samostatně a nejedná se o plagiát.

Plzeň, Duben 2022

.....
podpis autora

Tímto bych rád poděkoval každému kto při mě na mojí cestě stál a stojí.

OBSAH

1. MOJE DOTERAJŠIE DIELO V KONTEXTE ŠPECIALIZÁCIE...	7
2. TÉMA A DÔVOD JEJ VOĽBY.....	9
3. PROCES PRÍPRAVY.....	10
4. PROCES TVORBY.....	12
5. TECHNOLOGICKÉ ŠPECIFIKÁ.....	13
6. POPIS DIELA.....	14
7. PRÍNOS PRÁCE PRE DANÝ OBOR.....	15
8. RESUMÉ.....	16
9. ZOZNAM ZDROJOV.....	17
10. ZOZNAM PRÍLOH.....	18

1. MOJE DOTERAJŠIE DIELO V KONTEXTE ŠPECIALIZÁCIE

Na začiatku si musím určiť aká je moja špecializácia. Momentálne mám titul bakalára zo sochárstva. Dostal som ho za dielo, ktoré nazývam pyramída. Predtým, som ale študoval dizajn a tvarovanie dreva, kde som ako maturitný objekt navrhol a urobil skladaciu hračku. Píšem objekt pretože objekt ako hmoty naaranžované autorom sú svojím spôsobom aj socha, aj keď má využitie aj ako hračka. Takto sa dostávam k problémom s definíciami nášho sveta. Čo je socha je otázka, ktorú som si kládol celé bakalárske štúdium. Dospel som k názoru, že sa to nedá ohraničiť, sochárske techniky sú nám prítomné stále v rôznych formách všade okolo nás. Ak chcem zistiť čo je socha, tak musím začať uvažovať ako tie sochárske techniky použijem ja.

Uvedomenie prichádza, keď zisťujem, že to nie je len o vedomostiach z jednej (sochárskej) sféry, ale v rozmanitosti vedomostí a informáciách, ktoré človek nasáva každodenným životom a hlavne momentami, kedy do seba nejakej situácie v živote zapadnú, a človek ani nevie ako.

Moja špecializácia je spracovávať tieto informácie, ak príde príležitosť, potom tieto informácie používam na vytváranie objektov. Začalo to, keď som ukončil umeleckú strednú školu a uvedomil si, že neviem kresliť. Pravdou je, že som tomu nikdy nevenoval pozornosť. Na škole bolo dôležité remeslo a funkcie. Ešte pred strednou školou ma mama dala na dve umelecké základné školy, jedna zameraná na maľbu a druhá na hudbu. Ani jednu som nedokončil. Keď som skoro nedokončil strednú školu a nevedel som ani kresliť, vtedy som si uvedomil koľko možností niečo sa naučiť a zdokonaľovať som premrhal. Jedna z tých mála vecí, ktoré som sa naučil bolo nosiť si so sebou všade skicár a navrhovať rôzne dizajny. Strednú školu som nakoniec dokončil. Moje prvé kroky smerovali na úrad práce a ja som mal pred sebou prvý rok mimo školy. Ten september sme s kamarátmi v opustenom sirotinci v meste Modra na Slovensku urobili výstavu s názvom Sirotinec. Neskôr sme založili aj výtvarnú skupinu s funkčným občianskym združením. Vernisáže počas posledných 5 rokov naberali charakter malého festivalu s návštevnosťou okolo 600 ľudí v deň otvorenia. Prvýkrát som nevytváral iba objekt, ale pracoval som s celým priestorom, miestnosťou, ktorá dokáže pohltiť celého človeka.

Ďalší mesiac som sa zaradil medzi pracujúcich ľudí. V práci mi chýbalo tvorenie, začal som kresliť vždy keď sa dalo, hlavne figúru. Neskôr som mal skicárov viac, každý bol na iný typ kresieb, môj najobľúbenejší typ kresby boli jednoťahovky. Túžba po tvorbe z materiálov prekvitala, a tak som sa prihlásil na vysokú školu. Na prijímačky ma prijal pán Beránek na ateliér socha a priestor. Po zime som pomáhal jednému umelcovi (Juraj Čutek) pripravovať jeho retrospektívnu výstavu k 60. narodeninám v Slovenskej Danubiane. Vtedy som prvýkrát videl ako vyzerá život a tvorba výtvarníka, ktorý sa tým živí. Pán Čutek ma potom zobral na sympóziu, kde som bol v spoločnosti dospelých výtvarníkov. Spoznal som tam Borisa Jirkú a dozvedel sa, že je to môj budúci učiteľ. Jeho výučba neskôr spôsobila výrazný posun v mojej kresbe.

Popri štúdiu dizajnu dreva na strednej škole som pôsobil ako moderátor v Bratislave vo vysokoškolskom študentskom internetovom rádiu TLIS. Vďaka tomu sme s kamarátom Adamom vytvorili DJské duo, jeho zásluhou som sa dostal aj k svojej prvej basgitare a neskôr sa znova začal zaoberať hudbou a zvukom. Datuje sa to do môjho začiatku štúdia na FDU. Tam som spoznal ďalšieho dobrého kamaráta, Richarda, vďaka ktorému som si uvedomil, že vytváranie hudby je o komunikácii. Začal som hrať na spomínanú basgitaru a po škole sa venovať hudbe a zvuku trochu viac do hĺbky. Aká veľká hĺbka môže byť, som sa potom naučil od pána Beránka. Počas štúdia u neho som vytvoril sériu malieb zaoberajúcich sa priestorom na tému farebná plastika, ktorú považujem za jeden zo svojich vedomých prelomov. O prelom išlo v mojom prípade preto, že som sa prvýkrát venoval jednej téme vo viacerých objektoch.

Ďalší nevedomý prelom bol, keď som skúšal vytvárať drôt do priestoru. Vtedy asi ešte kvôli tvorbe konštrukcie na modelovanie. Skúšku potom uvidel pán docent Tolar a povedal mi, že by som mal skúsiť pokračovať. Ako čerstvý prvák som však chcel robiť iné veci. K práci s drôtom a jeho podobám som sa dostal až na Erazme v Rumunsku. Začal som objavovať silu jednej linky, jedného drôtu, ktorý je nosný prvok, na ktorý sa toho dá nabaliť viac. Je ale potrebné pracovať postupne, na Erazme v Rumunsku začínam pri holom drôte a jeho správnom ohnutí.

2. TÉMA A DÔVOD JEJ VOLBY

Téma sa volá vnútorný hlas, pretože to je to, čo nás núti konať a hovorí nám ako konať. Je to dialóg, komunikácia so sebou samým. Nemá začiatok ani koniec jednoducho tam je, a keď sa spýtam, dáva mi na výber rôzne odpovede. Pretavenie niečoho tak abstraktného a zároveň tak nehmatateľného do reality je vlastne celkom ťažké.

Odpoveď prináša jednoduchosť, jednořahová kresebná linka by bez zahnutia bola iba rovná čiara. Rovný kus drôtu tiež v jednom momente ohneme, aby vyhovoval našim požiadavkám a napríklad bol dobrou konštrukciou v soche. Ale čo keby bol drôt použitý ako východiskový materiál sochy a nebola tam prebytočná hmota? Stačilo by len potrebné ohnutie na rozpoznanie nejakých tvarov? Čo keby tie tvary z niečoho vychádzali? Je to to isté ako sokel s konvenčnou sochou? Čo to robí v priestore? Prináša to nejaké nové pohľady?

Ja už som si v čase vyberania témy veril z výtvarného hľadiska natolko, že som sa tešil ako sa vydám na cestu hľadania odpovedí. Komunikácia s mojim vnútorným hlasom potrebuje najst' svoj vyjadrovací prostriedok. Drôt je iba základ, na ktorom staviam. Dôležité je vedieť ako ho ohnúť pre požadovaný výsledok a vedieť, aký dôvod vzniku výsledok má. K tomu sa dostaneme systematickou prácou s materiálom a neskôr aj s priestorom. Počas pandémie skúmam tvary ako celky až po finálnu modeláciu. Po pandémii je čas prestať sa k drôtu správať ako k finálnemu výstupu, posunúť sa ďalej a skúsiť niečo nové, materiál, čo by som mohol použiť mimo školy v reálnom svete.

Teraz už viem, že sa umeniu budem venovať po zvyšok svojho života, dlhú dobu som však vlastne nevedel čo chcem robiť. Teraz viem, že cez prácu s materiálom a priestorom chcem vyjadrovať svoje pocity, myšlienky a spomienky, ktoré nedokážem úplne vyjadrovať slovami. Niekedy na to naozaj stačí len niečo ohnúť, ale to vnímam len ako začiatok, vopred je ešte dlhá konverzácia. Ako cieľ práce chcem uviesť konverzáciu do procesu a poodhaliť z nej čo najviac to pôjde. Jedine tak sa dostanem k svojej originálnej tvorbe, s ktorou budem môcť v živote pokračovať.

3. PROCES PRÍPRAVY

Už som mal predošlé skúsenosti s ohýbaním drôtu, každý mladý sochár sa stretne s prácou s drôtom, ako aj šperkári, záhradníci v istej forme aj hudobníci a mnoho ďalších, pretože je to užitočný materiál. Jeho tajomstvo je o prístupe k nemu a jeho formám. Ako prvú vec som kúpil rôzne druhy menších a mäkkých drôtov až po veľké hrubé roxorové tyče.

Potom som ich začal ohýbať.

3.1. - revízia poznatkov

Úplne prvá bola revízia tvorby a toho čo už poznám, skúsil som si v malom merítku urobiť figúru, vyohýbať nejaký objekt alebo zopakovať vyohýbaný tvar/objekt.

3.2. - drôt x sádra

Sám seba som sa pýtal, či by som si niekedy niečo také kúpil a uvážil som, že nie. Skúsil som nadizajnovať niečo lepšie. Robil som jednoťahovky z drôtu. Rozhodol som sa zjednodušené jednoťahovky ukotviť v sádre, ktorú som použil ako podstavec. Na štvorcové sádrové podstavce som si urobil jednoduchú formu a vyohýbal som svoju prvú kombinovanú sériu, nazval som ju drôt x sadra.

3.3. - drôt x hlina

Po ukončení svojej bakalárskej práce, ktorú som robil z tehál vytvorených z keramickej hlíny, mi ešte kopa hlíny zostala. Keď som našiel pri píle pár odrezkov z dreva, upravil som ich aby pripomínali to, čo som v nich videl, africké masky. Vyhladil som im povrch, rozložil plát hlíny z bakalárky na masku (kopyto) a na hlinenú vrstvu som vyohýbal z drôtu tváre/pocity. Hlinu som potom vypaľoval.

3.4. - drôt x drevo

Masky boli v podstate ploché a boli to nástenné sochy. Chcel som skúsiť niečo priestorovejšie, zároveň som znovu zatúžil po práci s drevom, a tak som urobil guľu, ku ktorej som prirábala rôzne drôty. Vo finálnom výstupe tejto fáze som sa rozhodol vynechať kovové prvky a urobiť čistú drevenú sochu aj s ohýbanými prvkami (inšpirácia tvarom)

3.5. - drôt x kameň

Už dávno som bol uchvátený dlažobnými kockami, vyrástol som v starom meste, ktoré nimi bolo vydláždené. Ak je nejaký prírodný materiál, ktorý je pre mňa nadživotný, je to kameň. Skúsil som teda do jednej zapichnúť kovovú tyč. Vďaka pevnému ukotveniu v kameni boli aj pri jemnom zatúkaní počuť zvukové frekvencie, ktoré som sa rozhodol ako nadšenec muziky preskúmať.

3.6. - drôt x vybrania

Kov je perfektný vodič vibrácií, ktoré vydávajú frekvencie, zvuk. Zistil som, že rozdiely vo frekvenciách sú ovplyvnené hrúbkou a dĺžkou materiálov. Nie sú to čisté tóny, pretože vibrácie sa v mojich objektoch nerozliehajú rovnomerne, vzniká zhuk zvukov. Pre ľudské ucho trochu nerozoznateľné. To sa ale zmení, keď pomocou snímača a zosilňovača zvuky magnifikujem a tým sa stávajú pre človeka rozpoznateľnejšími aj tóny, ktoré to vydáva.

3.7. - drôt x stabilita

Keď som zistil, že najlepšie sa vibrácie nesú ak je kov zapichnutý jedným koncom na pevno a druhý je voľný, chcel som do jedného objektu vložiť viac tónov. Nechcel som ale pracovať iba s dlažobnými kockami a na prácu s kameňom ani nebolo veľa času, takže som urobil modely z dreva. Urobil som objekt, do ktorého som navrátil niekoľko dier a do nich pozapichoval drôty. Drevený stred tak levitoval. Aby takýto objekt stál musel som sa hrať s vyvážením a stabilitou objektu, aby bolo ťažisko na správnom mieste.

5. PROCES TVORBY

Môj pracovný názov momentálne poslednej série nazývam neurón, v jednom neuróne je zabalená väčšina mojich zručností.

Metaforicky prevzaté, z konceptuálneho hľadiska predstavujú funkcie reálnych neurónov to o čom rozprávam.

Pri inštalácii v priestore teda staviam svojim spôsobom mozog.

Proces tvorby jedného neurónu sa skladá z troch častí.

1. Urobiť stred, základnú časť, do ktorej sa dajú napevno zapichnúť "nohy".
2. Urobiť dostatočne silné "nohy" aby mohol stred levitovať, aby sa cez neho dobre viedli vibrácie.
3. Správne napájať piezo snímače na kábel, ktorý je potrebné napájať na jack, najlepšie 6,3 mm aby sa dal zapojiť do mixpultu. Zvuk vibrácií sa teda dá viesť do reproduktorov, s odvedením zvuku sa potom dá rôzne pracovať pri inštalácii.

6. TECHNICKÉ ŠPECIFIKÁ

Technologické špecifiká sa líšia od použitých materiálov, pretože možnosti prevedenia v rôznych objektoch sú rôzne.

Pre sériu neuróny, ktorú momentálne prezentujem platia tieto špecifiká:

Použité materiály - drevo - topol', kovové tyče, 2 piezo snímače, kábel, 6,3 mm jack, cín

Veľkosť - 2 x 2 x 2m

Použité nástroje - motorová píla, uhlová brúska s rozbrusovacím kotúčom, šmirgel'

7. POPIS DIELA

Moje dielo je interaktívna socha, dá sa rôzne upravovať pre potreby inštalácie. Skladá sa zo stredu, nôh a snímačov. Neurón je plný organických tvarov, priestor okolo neho vyplňajú kovové tyče, ktoré dielu dodávajú objem. Tyče sú tiež nazvučené snímačom vibrácií, piezo, ktorý je napojený do zosilňovača, ktorý vibrácie rozozvučí do celej miestnosti, zvuk je použitý ako médium, vyplňuje fyzicky nevyplnený priestor.

Kovové tyče zároveň balansujú a držia vo vzduchu stredovú "bunku". Keďže je objektov viac, tak vzniká možnosť samostatnej inštalácie, výstavy, v priestore. Prvá výstava je naplánovaná v priestoroch Depo 2015.

Inštalácia Vnútorň hlas je interaktívna inštalácia, ktorá povoľuje vstup osobám a priamu manipuláciu s umeleckým dielom. Miestnosť

predstavuje autorove skomprimované vedomosti z oblasti dizajnu, sochárskej a hudobnej tvorby a priestorových inštalácií.

Okrem prechádzky priamo v diele môže byť človek súčasťou diela aj pomocou priamej interakcie s ním. Vnútorň hlas nachádzame vo viacerých rovinách.

Či už autorovou fascináciou drôtom a jeho ohýbaním, hľadaním príbehu v ohnutom drôte, vložení priestoru do priestoru alebo v možnosti interakcie, vďaka ktorej sa vnútorň hlas stáva zo samotných návštevníkov.

Súčasťou výstavy je aj autorova performance na objektoch.

8.PRÍNOS PRÁCE PRE DANÝ OBOR

Dielo skúma fyzickú interakciu človeka so sochou, prepojenie zvuku, priestoru, objektu a nekonvenčný prístup k materiálom. Svojimi organickými tvarmi poskytuje pozorovateľovi možnosť vlastnej interpretácie tvarov a núti človeka pýtať sa „Čo to je ?“ a teda zvyšuje záujem verejnosti, ktorá sa dozvedá, že aj toto je socha.

10. RESUMÉ

The work - Internal voice, is about finding an artists internal monologue. It spreads from the knowlegde of how to create an artwork to a physical delivering in the real world. The delivering is executed by the interactive side of the object, it's conected to two piezo pickups that pick up the vibrations that occur when a person is making a physical interaction with the so called "neuron", delivering a variety of sounds that can be heard through a repro. amplifier, the viewer can perfectly hear his first touches with the wooden/metal object. By exhibiting such objects, an interactive instalation comes to life where questions lead to communication.

11. ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

KAFKA, Franz. Proměna. Praha: Nakladatelství Franze Kavky, 2013.
ISBN 978-
80-86911-40-3

DE SAINT-EXUPÉRY, Antoine. Citadela. Praha: Vyšehrad, 2011.
ISBN 978-80-
7429-046-6.

12. ZOZNAM PRÍLOH

PRÍLOHA č.1	
Klauzúrna práca - Barevná Plastika - obr.: 1.....	19
PRÍLOHA č.2	
Bakalárska práca - Pyramída - obr.: 2,3.....	19
PRÍLOHA č.3	
Kresby- obr.: 4,5,6,7.....	20
PRÍLOHA č.4	
Erazmus Rumunsko - prvé ohýbanie v priestore - obr.: 8,9,10,11.....	22
PRÍLOHA č.5	
Pokusy počas pandémie-obr.: 12,13,14,15,16.....	23
PRÍLOHA č.6	
Proces tvorby - drôt x sádra - obr.: 17,18,19,20.....	24
PRÍLOHA č.7	
Proces tvorby - drôt x hlina - obr.: 20,21,22,23,24,25.....	25
PRÍLOHA č.8	
Proces tvorby - drôt x drevo - obr.: 26,27,28,29,30,31,32,33.....	26
PRÍLOHA č.9	
Proces tvorby - drôt x kameň a drôt x stabilita - obr.: 34,45,36,37,38.....	27
PRÍLOHA č.10	
Diplomová práca - vnitřní hlas, vznik série - obr.:39,40,41,42,43..	28
PRÍLOHA č.11	
Diplomová práca - vnitřní hlas - obr.:44,45,46,47.....	29

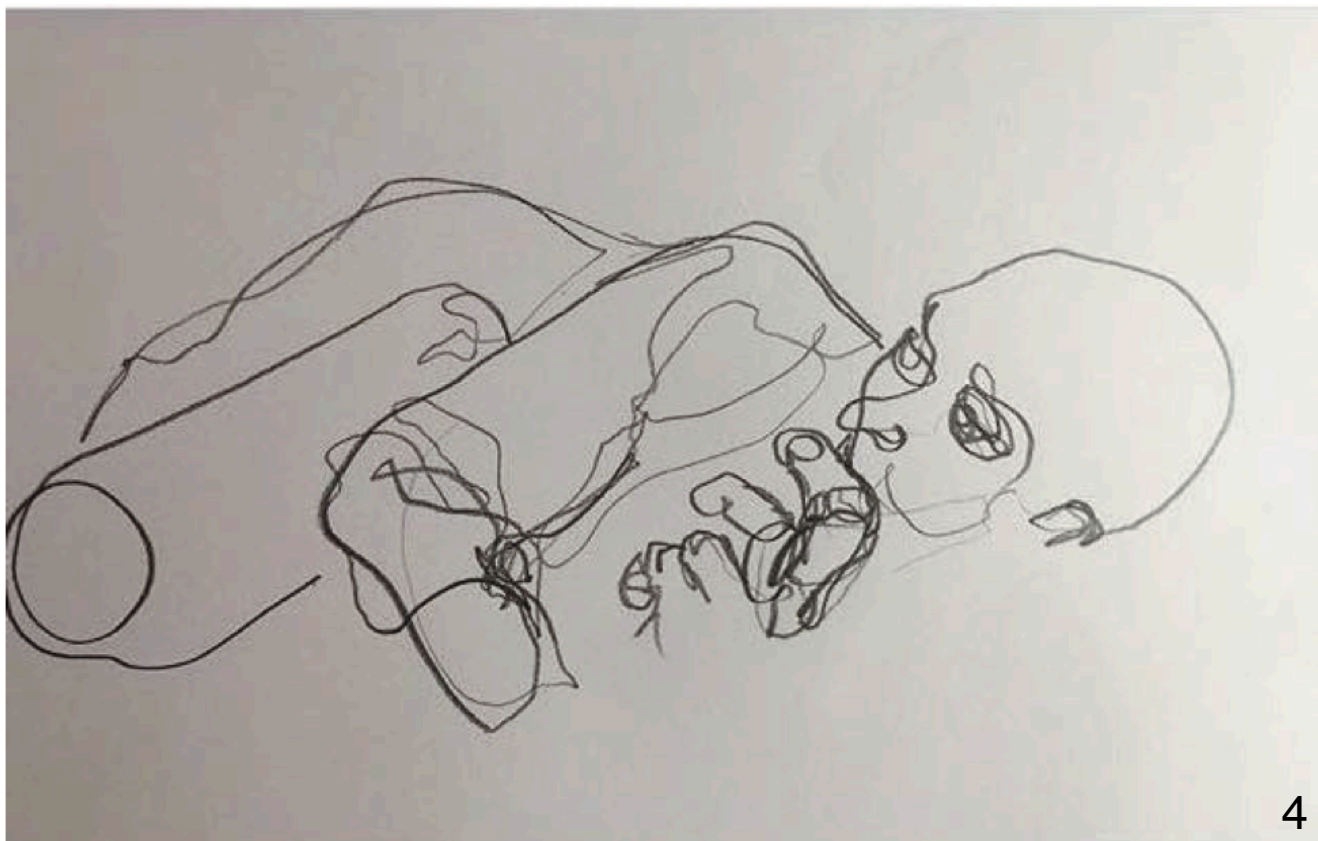
Príloha č.1

Príloha č.2

Príloha č.3

6

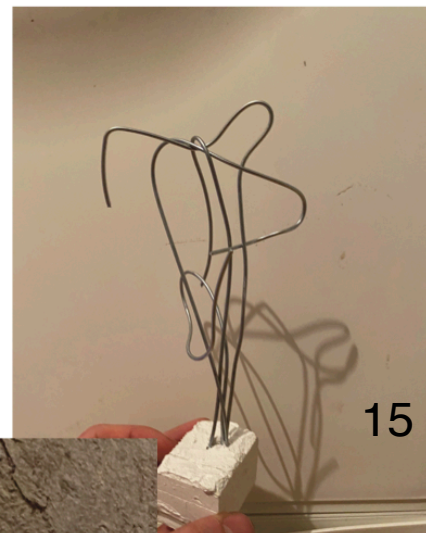
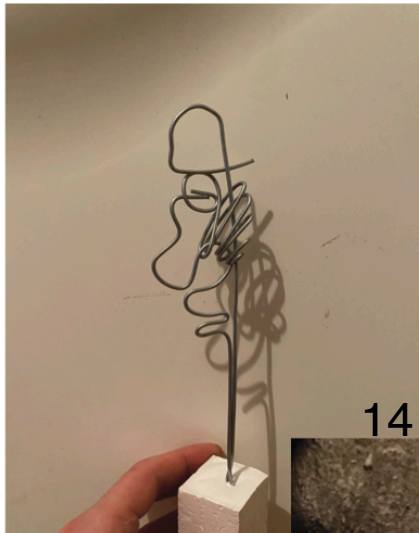
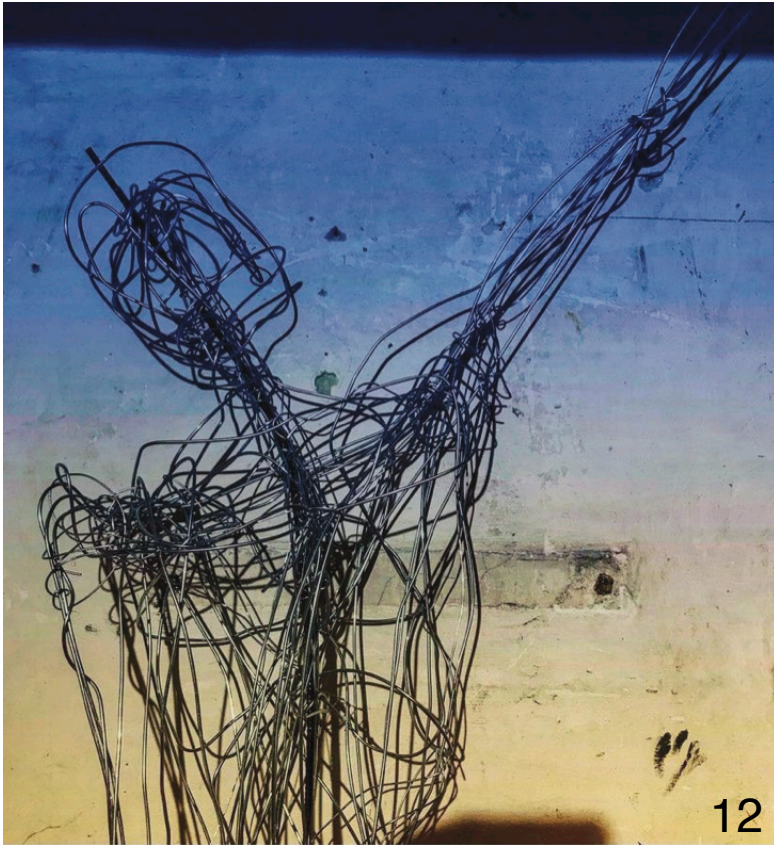

7

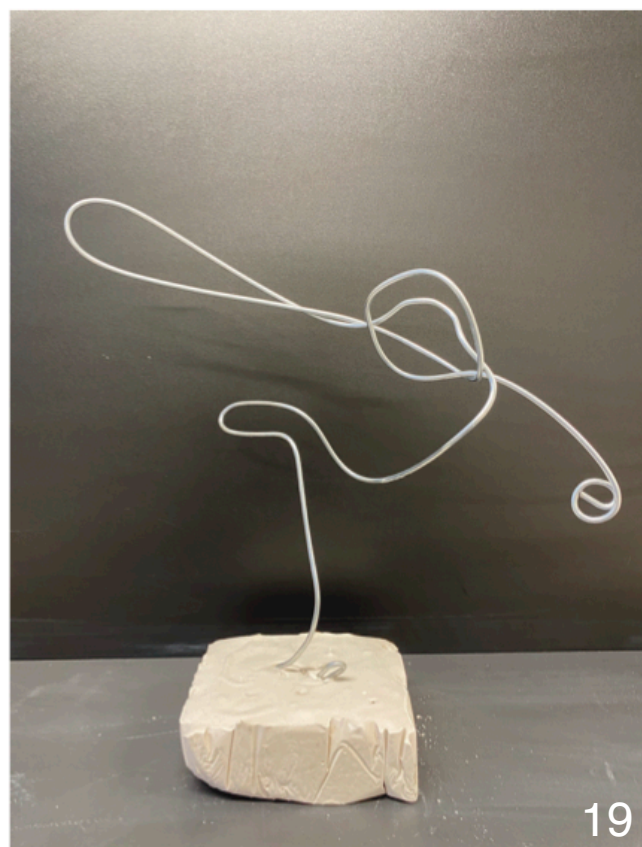
Príloha č.4

Príloha č.5

Príloha č.6

21

22

Príloha č.7

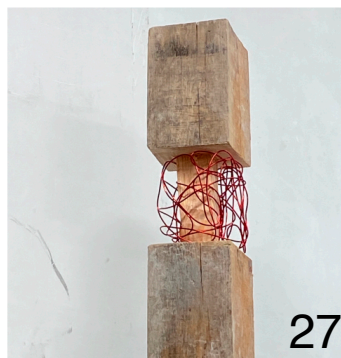
23

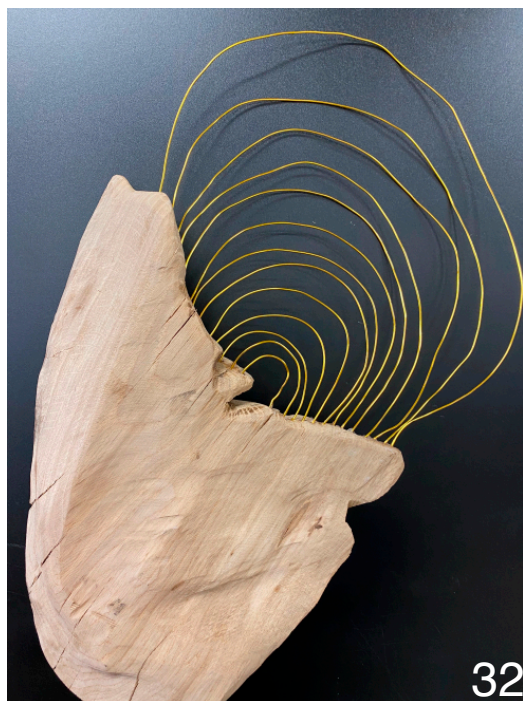
24

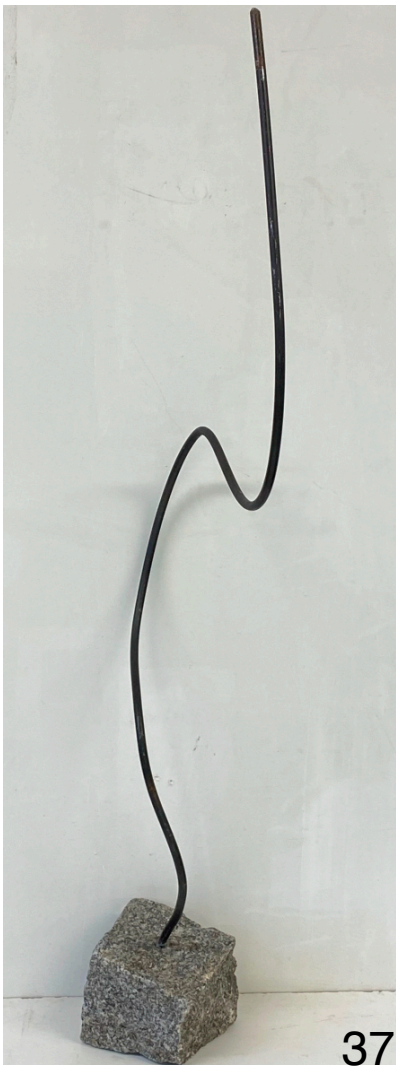
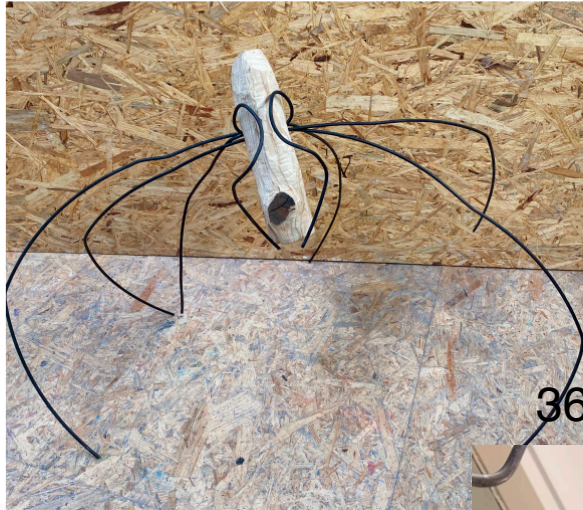
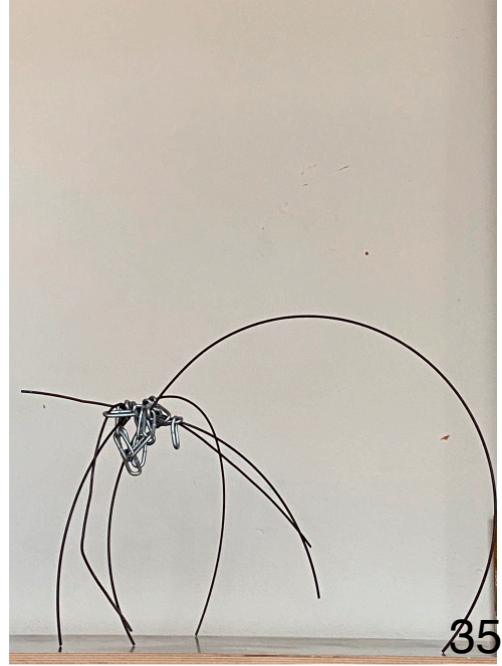
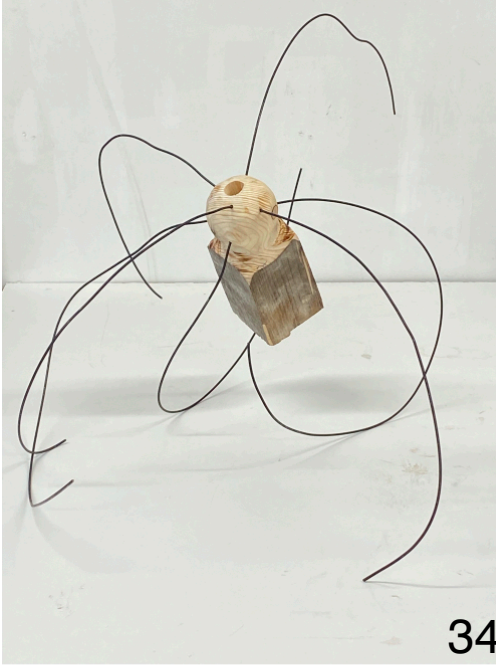
25

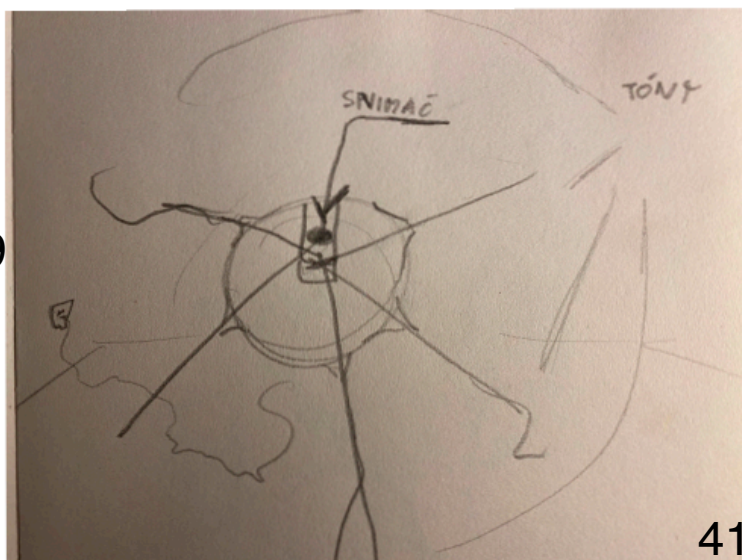
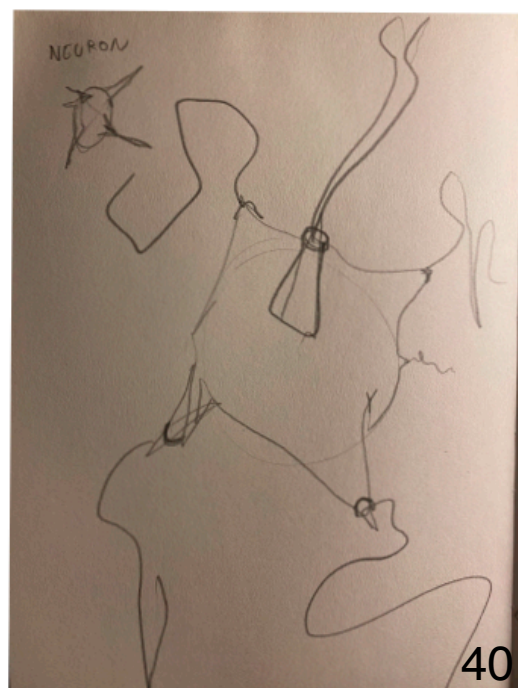
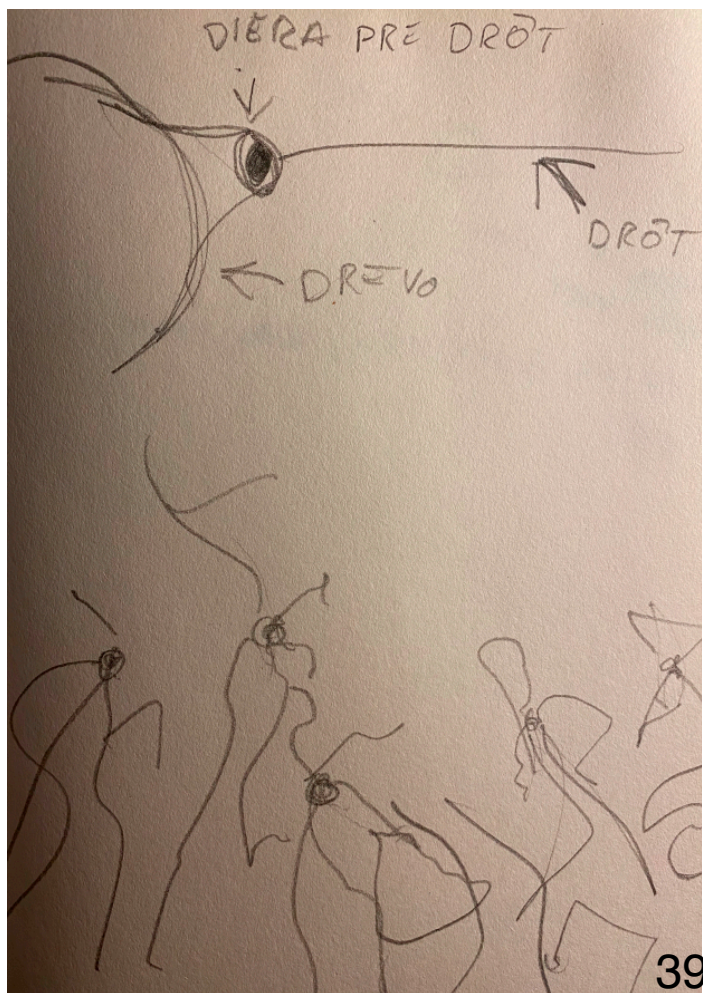

Príloha č.8

Príloha č.9

Príloha č.10

